

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΗΘΙΚΗ

B_ 5.1. Βιοηθική

Παρουσιάζοντας:

1. Εναλλακτικά:

«Σκέψου, Συζήτησε, Μοιράσου (TPS)»

1. Άρθρο από ηλεκτρονική εφημερίδα

Παρένθετη μητρότητα: Από 50.000 έως 70.000 ευρώ ζητούν οι «δανεικές» μητέρες

Όλο και πιο πολλές Ελληνίδες καταφεύγουν στη λύση της παρένθετης κύησης -Αυξάνονται όμως και τα προβλήματα λόγω των νομοθετικών κενών-Επιβάλλονται πρόστιμα σε μονάδες Ιατρικής Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής

Η δίψα και το όνειρο για ένα παιδί έχει αναβαθμίσει αισθητά και στη χώρα μας τον θεσμό της παρένθετης μητρότητας και συνεχώς όλο και περισσότερα ζευγάρια εξοικειώνονται με την ιδέα, σπάνε τα ταμπού, ξεπερνούν τους κοινωνικούς φραγμούς από τους οποίους διακατέχονται και αναζητούν «δανεικές» μητέρες.

Παράλληλα, όμως, όσο ανεβαίνουν οι στροφές στο όχημα της τεκνοποίησης μέσω της παρένθετης μητρότητας, τόσο εμφανίζονται στην πράξη προβλήματα.

Όμως παντελή πεισματική αδιαφορία, ανεξαρτήτως του αν είναι εσκεμμένη ή όχι, έχουν επιδείξει όλες οι Κυβερνήσεις των τελευταίων 11 ετών, καθώς δεν έχουν εκδώσει τα προβλεπόμενα αναγκαία νομοθετήματα (Προεδρικό Διάταγμα και υπουργική απόφαση) για τις προϋποθέσεις λειτουργίας των μονάδων Ιατρικής Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής και των Τραπεζών Κρυοσυντήρησης.

Όλα αυτά δεν αποκλείουν, πίσω από το ευαίσθητο αυτό ζήτημα, να κρύβεται ένας ολόκληρος μηχανισμός που διευκολύνει τα ανδρόγυνα για την υλοποίηση του ονείρου τους, καθώς η αναζήτηση δανεικής μητέρας δεν είναι και τόσο εύκολο πράγμα.

Δεν είναι λίγες οι φορές που στην αναζήτηση αυτή συμμετέχουν και οι ίδιοι οι γιατροί οι οποίοι αναλαμβάνουν την υλοποίηση των ονείρων των ζευγαριών που αντιμετωπίζουν προβλήματα τεκνοποίησης και κάνουν τα πάντα προκειμένου να ακούσουν ένα κλάμα μωρού μέσα στο σπίτι.

Ούτε όμως απαγορεύει σε νέες κοπέλες, κατά κανόνα, να προσφέρουν-δανείζουν το σώμα τους για να κυοφορήσουν ξένο έμβρυο, μόνο και μόνο για να εξασφαλίσουν ένα καλό εισόδημα, το οποίο κυμαίνεται από 50.000 έως 70.000 ευρώ.

Την ίδια στιγμή η ασάφεια και το κοντόφθαλμο του Έλληνα νομοθέτη, στο κεφαλαίο που λέγεται παρένθετη μητρότητα, οι παρεμβάσεις της Δικαιοσύνης, η οικονομική αρνητική εικόνα των τελευταίων ετών, δημιουργεί μια αλυσίδα συγκυριών και προβλημάτων.

Όλη αυτή η κατάσταση οδηγεί την Εθνική Αρχή Ιατρικής Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής, που είναι η καθ' ύλην αρμόδια για τα θέματα αυτά, να επιβάλλει πρόστιμα σε μονάδες εμβρυομεταφοράς οι οποίες δεν τηρούν πιστά τον νόμο.

Πρόσφατα η εν λόγω Αρχή επέβαλε πρόστιμο 17.500 ευρώ σε ιδιωτική μονάδα υποβοηθούμενης αναπαραγωγής της Αττικής. Το πρόστιμο επιβλήθηκε πολυμερισμένα, δηλαδή για διάφορες παραβάσεις της νομοθεσίας που αφορά την ιατρικά υποβοηθούμενη ανθρώπινη αναπαραγωγή (νόμος 3305/2005).

Η Αρχή τονίζει ότι, κανονικά, οι παραβάσεις της εν λόγω μονάδας επισύρουν τις κυρώσεις της προσωρινής ανάκλησης της άδειας λειτουργίας της. Επειδή όμως από το 2005 δεν έχει εκδοθεί το προβλεπόμενο Προεδρικό Διάταγμα και η σχετική υπουργική απόφαση για τους όρους ίδρυσης και λειτουργίας των μονάδων Ιατρικής Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής και των Τραπεζών Κρυσσυντήρησης, επέβαλε χρηματικά πρόστιμα.

Μία από τις αιτίες επιβολής του προστίμου ήταν ότι δύο δότριες ωαρίων ήταν ηλικίας μεγαλύτερης των 35 ετών, χωρίς να δικαιολογείται ο λόγος υπέρβασης του ορίου αυτού. Η νομοθεσία προβλέπει ότι η δότρια πρέπει να μην έχει συμπληρώσει το 35ο έτος της ηλικίας της. Το ηλικιακό αυτό όριο μπορεί να φτάσει στο 40ό έτος, όταν συντρέχει σπουδαίος λόγος και ύστερα από άδεια της Αρχής.

Ο δεύτερος λόγος για τον οποίο επιβλήθηκε το πρόστιμο ήταν ότι η ηλικία της υποβοηθούμενης γυναίκας ήταν –σύμφωνα με την αστυνομική της ταυτότητα– πάνω από την επιτρεπόμενη, που είναι το 50ό έτος.

Επίσης επιβλήθηκε επειδή η επίμαχη μονάδα δεν τηρούσε αρχείο κρυσσυντηρημένων ωαρίων και εμβρύων, έτσι ώστε να είναι δυνατή η εξέταση της ιχνηλασιμότητας των ωαρίων που χρησιμοποιούνται στις λήπτριες.

Ένας ακόμη λόγος επιβολής του προστίμου ήταν ότι μία δότρια δεν είχε συναισέσει στη δωρεά ωαρίων.

Ο τελευταίος λόγος επιβολής του προστίμου ήταν ότι μετά από ωληψία 7 ωαρίων, εκ των οποίων τα 5 ήταν ώριμα και γονιμοποιήθηκαν με το σπέρμα του συζύγου, τα τρία εξ αυτών ήταν κατάλληλα για εμβρυομεταφορά και τα δύο μεταφέρθηκαν στη μήτρα, ενώ ένα γονιμοποιημένο ωάριο κρυσσυντηρήθηκε σύμφωνα με την επιθυμία του ζευγαριού.

Το κρυσσυντηρηθέν έμβρυο μπορεί να αποθηκευθεί για 5 χρόνια και, εάν το ζευγάρι δεν το χρησιμοποιήσει, μπορεί η μονάδα να το διαθέσει. Όμως, παρά το γεγονός ότι δεν είχε παρέλθει η πενταετία, αυτό διατέθηκε.

Η ιδιωτική αυτή μονάδα της Αττικής προσέφυγε στο Συμβούλιο της Επικρατείας ζητώντας την ακύρωση του προστίμου. Μεταξύ των άλλων υποστηρίζει ότι υπάρχει κενό νόμου στο καθεστώς της εμβρυομεταφοράς, ενώ ως προς τα όρια ηλικίας υπάρχει σύγκρουση μεταξύ του νόμου 3305/2005 και του Αστικού Κώδικα, που χρήζει ερμηνείας.

Η παρένθετη μητρότητα

Παρένθετη μητρότητα είναι η μεταφορά γονιμοποιημένων ωαρίων στο σώμα άλλης γυναίκας και η κυοφορία από τη γυναίκα αυτή, η οποία και γεννά το παιδί.

Στη χώρα μας ο θεσμός της παρένθετης μητέρας εφαρμόζεται από το 2002.

Πριν ξεκινήσει η οποία διαδικασία, πρέπει να προηγηθεί δικαστική απόφαση, η οποία θα χορηγεί άδεια παρένθετης κύησης. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας είναι να έχει προηγηθεί αίτηση της γυναίκας που επιθυμεί μέσω παρένθετης μητέρας να αποκτήσει παιδί.

Επίσης, πρέπει να υπάρχει έγγραφη και χωρίς αντάλλαγμα συμφωνία των δύο γυναικών και τα γονιμοποιημένα ωάρια να μην ανήκουν στην κυοφόρο.

Παναγιώτης Τσιμπούκης 30/01/2016

Πηγή: <http://www.protothema.gr/greece/article/549154/sunehos-kerdizei-edafos-i-parentheti-mitrotita-stin-ellada/> (11.9.2016)

Εφαρμόζοντας:

«Ομαδοσυνεργασία - Πέντε π και ένα γ»

1. Περιπτώσεις μελέτης

- 1η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

«Ο κύριος και η κυρία Παπαδοπούλου, 45 και 40 ετών αντίστοιχα, μετά από 10 χρόνια προσπαθειών με τις μεθόδους της Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής να αντιμετωπίσουν την υπογονιμότητά τους, βρίσκονται στην εξής δυσάρεστη θέση: Η κυρία Παπαδοπούλου είναι έγκυος με δίδυμα στο 2ο μήνα, ωστόσο, από ένα σπάνιο λάθος στην εμβρυο-μεταφορά στο Κέντρο Υπογονιμότητας, τα έμβρυα που κυοφορεί διαγνώσθηκε ότι δεν είναι δικά της, αλλά του ζεύγους George και Ann Johnson Αμερικανών (έγχρωμοι) που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα, που κι αυτοί προσπαθούν 12 χρόνια να αποκτήσουν παιδί. Το ζεύγος Παπαδοπούλου ζητά την άμεση διακοπή της κύησης και της εμφύτευσης των δικών τους εμβρύων, ενώ το ζεύγος Johnson ζητά τη συνέχιση της κύησης και της απόδοσης σε αυτούς των διδύμων, δηλαδή η κα Παπαδοπούλου να λειτουργήσει ως «δανεική μητέρα». Καλείται η Επιτροπή σας με την απόφασή της να επιλύσει αυτή τη δύσκολη κατάσταση».

- 2η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ «Ο κ. Ιωάννης Αναστασιάδης, 25 ετών, πρώην αθλητής, πάσχει από μια μορφή Ηπατίτιδας την οποία «κόλλησε» από μη προστατευμένη σεξουαλική επαφή. Η ασθένειά του τον υποχρεώνει εδώ και 2 χρόνια να κάνει επίπονη θεραπεία κάθε 2 φορές την εβδομάδα στο Νοσοκομείο του τόπου κατοικίας του και του στερεί τις αθλητικές δραστηριότητές του και την εν γένει φυσιολογική ζωή. Με αίτησή του ζητά τη θεραπεία με βλαστοκύτταρα που προέρχονται από έμβρυα για να «κερδίσει πίσω τη χαμένη του ζωή», όπως ο ίδιος υποστηρίζει στο αίτημά του. Καλείται η Επιτροπή σας να αποφασίσει αν θα του επιτραπεί η νέα δοκιμαστική-πειραματική θεραπεία με εμβρυικά βλαστοκύτταρα ή θα συνεχίσει την ήδη υπάρχουσα θεραπευτική αγωγή».

- 3η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ «Ο κ. Νικόλαος Γεωργίου, 45 ετών, βρίσκεται τετραπληγικός στο κρεβάτι για 15 χρόνια μετά από αυτοκινητιστικό ατύχημα και παρά την περιποίηση της οικογένειάς του ζητά επίμονα από την Ελληνική Δικαιοσύνη να του επιτραπεί ο «αξιοπρεπής θάνατος» με τη χορήγηση φαρμάκου (ευθανασία). Με δεδομένο ότι στη χώρα η νομοθεσία απαγορεύει μια τέτοια πρακτική, καλείται η Επιτροπή σας να γνωμοδοτήσει αν θα πρέπει να του δοθεί το δικαίωμα αυτό ή να απορριφθεί το αίτημά του».

Φανάρας, Β. (2013). Βιοηθικός προβληματισμός στο σχολείο.

Ανάλεκτα Πemptουσίας, 13 (Αύγουστος 2013), σσ. 5-7,

<http://www.pemptousia.gr/2013/07/o-vioithikos-provlimatismos-sto-schole-2>.

2. Άμβλωση: 10 γυναίκες λένε την προσωπική τους ιστορία

από Ειρήνη Λεβεντάκη* | 15 Φεβ 2012

Σπαράσσεται η μνήμη μέσα από τις αφηγήσεις δέκα γυναικών - η καθεμία με διαφορετική ηλικία, από δεκατεσσάρων έως εξήντα ετών - που έχουν κάνει άμβλωση. Όλες με διαφορετική προέλευση και αίσθηση του φοβερού χορού της γονιμότητας. Σε όλες χαρακτήρηκε κάτι κοινό. Δεν ξέχασαν αυτή την εμπειρία.

Κλεοπάτρα

Η Κλεοπάτρα είναι πολύ θυμωμένη. 'Μ' έστειλε η μάνα μου, έλεγε όλη την ώρα 'είναι αδύνατον να το κρατήσουμε, δουλεύω μέρα-νύχτα και δεν βγαίνουμε, είσαι μικρή ακόμη, έχεις καιρό να κάνεις όσα θέλεις, θα δεις, ούτε που θα το θυμάσαι...'. Καπάκι βρέθηκε και ο Τόλης. Τι δεν μου έταξε ... φορέματα, ό,τι θέλω, club, τα καλύτερα, είχε και μια κούρσα φοβερή, πολλά λεφτά. Τα πλήρωσε όλα εκείνος. Τότε νόμιζα ότι ήταν ο άγγελός μου, τώρα, μετά από δυο χρόνια στα δεκάξι μου, πιστεύω ότι είναι διάβολος. Η Κλεοπάτρα φυσά τον καπνό από το τσιγάρο που ρουφά με μανία, και συνεχίζει: 'Με κορόιδεψε, γίνονται διάφορα τώρα και δεν ξέρω πώς θα ξεμπλέξω. Σταμάτησα το σχολείο, έμεινα συνέχεια από απουσίες. Έχω φοβερά νεύρα, φοβερά! Άμα μου τη δώσει μπορώ να πλακώσω στο ξύλο άνθρωπο στο δρόμο. Κάποιες φορές κάθομαι στο σπίτι και κλαίω ασταμάτητα. Ουφ! Βοήθεια! Αν είχα κρατήσει το μωρό τώρα θα ήμουν καλύτερα, είμαι σίγουρη γι' αυτό. Γιατί το έκανα Θεέ μου; Η μάνα μου τα φταίει όλα'.

Λίτσα

Η Λίτσα έχει κάπως παγερό ύφος, όταν μου λέει: "Έχω δυο παιδιά, το δεύτερό μου ο Μανώλης βγήκε άρρωστο. Πριν πέντε χρόνια, αφού το τρέχαμε σε χίλιους δυο γιατρούς, στο τέλος μας ανακοίνωσαν ότι έχει αυτισμό. Δεν προλαβαίναμε να το πη-γαίνουμε στα διάφορα. Πότε στον παιδοψυχίατρο, πότε στη λογοθεραπεία, πότε στην ψυχοκινητική. Βέβαια, όπως καταλαβαίνετε, όλα αυτά έχουν και έξοδα. Όταν ο Μα-νώλης ήταν σχεδόν δύο ετών και δεν γνωρίζαμε ακόμα την πάθησή του, είχα μείνει έγκυος. Εκείνη την εποχή ήμουν κουρασμένη, παρότι δεν μπορώ να πω, έχω βοήθεια. Έχω τη μάνα μου, την πεθερά μου, τη γυναίκα για το σπίτι, την κοπέλα για τα παιδιά, ναι, δεν μπορώ να πω. Αλλά πού να φανταστώ τι με περίμενε; Τι να πω; Μήπως με τιμώρησε ο Θεός; Δεν πιστεύω κιόλας! Δεν θέλω να τα σκέφτομαι γιατί με πιάνει απελπισία. Να, επί παραδείγματι, αναρωτιέμαι, αν είχα το τρίτο, τώρα θα είχα δυο χαρές, κι ο Ντίνος μου δεν θα ήταν μόνος του με έναν άρρωστο αδελφό'.

Ελεάνα

Η Ελεάνα είναι καλλιτέχνης. Έμεινα έγκυος στην πιο ακατάλληλη στιγμή της ζωής μου. Έτσι τουλάχιστον νόμιζα τότε. Είχα προβλήματα όλων των ειδών. Δεν είχα δουλειά, ανακάλυψα ότι ο άνδρας μου με απατάει συστηματικά με διάφορες. Όταν του ανακοίνωσα ότι είμαι έγκυος, έκανε σαν τρελός. Άρχισε να λέει ότι δεν πιστεύει ότι είναι δικό του. Είχε τους λόγους του βέβαια... Ένιωθα τόσο ανασφαλής, όσο ποτέ στη ζωή μου. Σκεφτόμουν, τι φταίει τώρα αυτό το πλάσμα να γεννηθεί μέσα σε όσα προβλήματα; Πήγαμε λοιπόν και το έριξα. Τα πράγματα όμως δεν καλυτέρεψαν, χειροτέρεψαν τόσο, που κατέληξα με ψυχοφάρμακα. Ο άλλος άρχισε να σηκώνει και χέρι. Κάποια στιγμή δεν άντεχα άλλο, είχα μεγάλο βάρος στην ψυχή μου. Πήγα κι εξομολογήθηκα. Δεν είχα ξαναπάει σε παπά. Ούτε που το φανταζόμουν, εγώ αυτά τα κορόιδευα. Σιγά-σιγά όμως έκοψα τα ψυχοφάρμακα κι έτσι πήρα τη ζωή μου στα χέ-ρια μου, ή μάλλον, την άφησα στα χέρια του Θεού'.

Δανάη

Η Δανάη κοντεύει τα εξήντα. 'Το ξέρω ότι δεν είναι τίποτα σπουδαίο. Ούτε ψυχή έχει τους πρώτους μήνες. Είναι ένα τόσο δαπραματάκι... σιγά! Κάποιοι λένε ότι είναι φόνος. Σιγά! Έλα όμως που τα θυμάμαι όλα. Τόσα πράγματα έχω ξεχάσει, αυτό με τίποτα. Κάθε λεπτομέρεια θυμάμαι. Σαν να βλέπω ταινία. Λέτε να είναι

γιατί δεν έκανα παιδιά; Μα αφού δεν ήθελα, τι λέω. Κάποιες στιγμές της ζωής μου σκέφτομαι πώς θα ήταν τώρα, εάν είχα αυτά τα τέσσερα παιδιά. Τέλος πάντων. Με ενοχλεί που δεν μπορώ να τα ξεχάσω. Τα φάρμακα που παίρνω μ' έχουν βοηθήσει πολύ, δε λέω. Είμαι καλά, αλλά γιατί να μη με βοηθούν στο να ξεχάσω; Εσείς θα ξέρετε κάποιο τρόπο, δεν μπορεί;'

Βούλα

Η κυρία Βούλα είναι πολύ γλυκιά και ταπεινή, μου λέει: 'Είχα τρία αγόρια στην εφηβεία, δεν άντεχα άλλο. Δουλειά και σπίτι και με τον άντρα μου που μόνος του δεν τα κατάφερνε, και είναι και μέσα στη γκρίνια... Μόλις έμαθα ότι είμαι έγκυος, χωρίς να πω τίποτα σε κανέναν, γνωρίζοντας πολύ καλά τι πάω να κάνω, το έριξα. Ήμουν τριάντα εννέα ετών στη μετέπειτα εγκυμοσύνη. Η Μαρία μου έχει σύνδρομο Ντάουν όπως είδατε. Ευτυχώς που πληρώνω κάθε μέρα σ' αυτήν εδώ τη ζωή'.

(1) Τα ονόματα στις αφηγήσεις αυτές δεν είναι τα πραγματικά, και λεπτομέρειες που θα μπορούσαν να 'φωτογραφίσουν' τα συγκεκριμένα πρόσωπα έχουν σκόπιμα παραλειφθεί, ώστε να τηρηθεί η επαγγελματική δεοντολογία. Οι γυναίκες που μιλούν δεν ζήτησαν ψυχολογική βοήθεια για την άμβλωση, αλλά για άλλα προβλήματα.

* Η Ειρήνη Λεβεντάκη είναι ψυχολόγος.

Πηγή: latronet.gr

<http://www.mama365.gr/167/amvlosh-10-gynaikes-afhgoyntai.html#sthash.SsgrFKbf.dpuf>

Διερευνώντας:

«**Ομαδοσυνεργασία - Υπέρ και κατά**»

1. Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή

α) Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία

Η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία, από την εμφάνιση των μεθόδων της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, τήρησε κριτική και καταδικαστική θέση. Η σύνδεση της σεξουαλικής συζυγικής πράξης αποκλειστικά με την τεκνογονία υποχρεώνει την ηθική διδασκαλία της Καθολικής Εκκλησίας να αντιτίθεται στο σύνολο των μορφών της εργαστηριακής γονιμοποίησης.

Η εξωσωματική γονιμοποίηση απορρίπτεται, ακόμη κι όταν οι συμμετέχοντες στη μέθοδο είναι οι σύζυγοι [...]. Η εξωσωματική γονιμοποίηση καταδικάζεται ως είδος φόνου της ανθρώπινης ζωής. Η πίστη ότι η ζωή αρχίζει στο περιβάλλον της μήτρας αντιτίθεται στην τεχνική της εξωσωματικής γονιμοποίησης, η όποια απαιτεί αρκετές γονιμοποιήσεις και καταστροφές ανθρώπινων εμβρύων, αφού δεν μεταφέρονται όλα τα έμβρυα στη μήτρα της γυναίκας.

β) Οι Προτεστάντες

Οι Προτεστάντες δεν ακολουθούν ενιαία θέση για το θέμα της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Οι απόψεις των κατά τόπους λεγόμενων εκκλησιών τους, εκφράζονται κυρίως στις κατά καιρούς ανακοινώσεις και εκδόσεις τους και συνήθως απηχούν τις θέσεις των μελών τους. Γενικά, η τεχνητή σπερματέγχυση απορρίπτεται, όταν εφαρμόζεται σε ανύπανδρα άτομα και, συνεπώς, καταδικάζεται

και ή δανεική μητρότητα, αφού προϋποθέτει την κυοφορία από γυναίκα έκτος του γάμου.

Οι Προτεστάντες της Ιρλανδίας, με έκθεση τους το 1985 απορρίπτουν την υποκατάστατη μητρότητα, ενώ η έκθεση της πρώην ενωμένης Πρεσβυτεριανής εκκλησίας (ΗΠΑ) και ή έκθεση των Λουθηρανών της Αυστραλίας του 1987 αποδέχονται μόνο την ομόλογη τεχνητή σπερματέγχυση στα πλαίσια του γάμου. Οι Ευαγγελικοί της Γερμανίας εμφανίζουν πιο αυστηρή θέση, αφού αντιτίθενται σε όλα τα είδη της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, θεωρώντας ότι έτσι διασπάται ή οικογενειακή σειρά, καθώς τα παιδιά πρέπει να γεννιούνται από τους φυσικούς τους γονείς. Θεωρείται ότι η παράκαμψη αυτή θα είχε αρνητικές ψυχοσωματικές συνέπειες και επιπλοκές.

Οι Προτεστάντες δεν παρουσιάζουν ξεκάθαρη θέση για την έξω-σωματική γονιμοποίηση, αν και εμφανίζονται με διαλλακτικότερες απόψεις σε σχέση με τους Ρωμαιοκαθολικούς, όταν πρόκειται για την ομόλογη εξωσωματική γονιμοποίηση.

γ) Η Ιουδαϊκή θρησκεία

Η έκτρωση τού εμβρύου, πριν την ανάπτυξη των σαράντα ημερών, δεν αποτελεί κεφαλαιώδες έγκλημα, αν και η πλειονότητα των σύγχρονων ραβίνων την θεωρεί ως παραβίαση τού Νόμου. Άλλοι υποστηρίζουν ότι η απαγόρευση αυτή είναι καθαρά ραββινική.

Αρκετοί ραββίνοι υποστηρίζουν ότι το προ-έμβρυο δεν έχει προσωπικότητα, αλλά αποτελεί «πιθανή ζωή» και καθώς βρίσκεται έκτος της μήτρας δεν απολαμβάνει όσα το έμβρυο που ήδη κυοφορείται και είναι εμφυτευμένο στη μήτρα. Συνεπώς, ή ιατρική διαπίστωση γενετικής ανωμαλίας πριν την ανάπτυξη των σαράντα ημερών, καθιστά την καταστροφή του εμβρύου επιτρεπτή. [...]

Για το θέμα της καταστροφής των υπεραρίθμων περισσευόντων εμβρύων από τη δημιουργία τους εξωσωματικά, η πλειοψηφία των ραββίνων προτείνει να εμφυτεύονται στη μήτρα όσα ακριβώς γονιμοποιούνται. Σαφώς διακινδυνεύεται ή εγκυμοσύνη, καθώς η εμβρυομεταφορά έξι και επτά εμβρύων, καθιστά μία τέτοια διαδικασία επισφαλής. Συνεπώς, δεν επιτρέπεται η ωληψία περισσοτέρων από τέσσερα, παρόλο πού με την κρυοσυντήρηση των εμβρύων ή άποψη αυτή καθίσταται πλέον συζητήσιμη για τη ραββινική θεολογία.

Η Μουσουλμανική θρησκεία

Το Κοράνιο αποτελεί τη βάση της μουσουλμανικής θρησκείας και συνεπώς οι αναφορές των σύγχρονων μουσουλμάνων θεολόγων λαμβάνονται από σχετικά κεφάλαια (σούρες) και χωρία, πού τονίζουν την ιερότητα της ανθρώπινης ζωής εξ άκρας συλλήψεως. Είναι γνωστό ότι ό μουσουλμανισμός, ως μεταγενέστερη χρονικά θρησκεία από τον ιουδαϊσμό και τον χριστιανισμό, έχει δανειστεί και συμπεριλάβει στη διδασκαλία του απόψεις που συναντώνται, τόσο στη χριστιανική, όσο και στην ιουδαϊκή διδασκαλία.

Η ανθρώπινη ζωή θεωρείται ως δώρο Θεού, έχει την αρχή της στη στιγμή της σύλληψης και δεν αφαιρείται παρά μόνο με τη βούληση του Θεού. Το έμβρυο είναι ζωντανό από το πρώτο του κύτταρο, αρχίζοντας το σχηματισμό του την τέταρτη εβδομάδα και την κίνησή του τον τέταρτο μήνα. Σύμφωνα με τη χαδδιδική

παράδοση, ο άγγελος επισκέπτεται το έμβρυο την εκατοστή εικοστή ημέρα (4ος μήνας) και εμφυτεύει το πνεύμα σ' αυτό. Αυτό συμπίπτει με την αρχή των κινήσεων του εμβρύου.

Στη Σούρα 39:6 αναφέρεται η δημιουργία του εμβρύου στη μήτρα της γυναίκας: «(Ο Θεός) σε δημιουργεί στις μήτρες των μητέρων σου σε στάδια, το ένα μετά το άλλο, σε τρία πέπλα σκοταδιού».

Η ερμηνεία του χωρίου απηχεί τις απόψεις και γνώσεις της εποχής για την εμβρυολογία, ενώ υπάρχει η αντίληψη ότι ο Θεός αποφασίζει για το ποια έμβρυα θα παραμείνουν στη μήτρα;

«Σούρα 22:5. Και είμαστε ή αιτία για το ποιόν θα αφήσουμε στις μήτρες, για να αναπτυχθεί μέχρι το τέλος»³¹.

Η ερμηνεία του χωρίου επίσης αναφέρεται στη βούληση του Θεού για το ποιο έμβryo θα γίνει αγόρι και ποιο κορίτσι.

Η έκτρωση του ορατού εμβρύου αποτελεί φόνο, έκτος εάν αυτό γίνεται για τη σωτηρία της ζωής της μητέρας του, παρόλο που η ζωή θεωρείται ότι ξεκινά εξ άκρας συλλήψεως.

Ο γάμος στο Ισλάμ θεωρείται ιερή συμφωνία, ένα δώρο Θεού, για τη σωματική ευχαρίστηση των συζύγων και τη διαίωνιση του είδους. Ο Μωάμεθ τόνισε για το γάμο: «Ο γάμος είναι ή παράδοσή μου. Όποιος απορρίπτει την παράδοσή μου δεν έχει θέση μαζί μου». Ο προφήτης του Ισλάμ περιέγραψε το γάμο ως το μισό της θρησκείας που ίδρυσε, ενώ το υπόλοιπο είναι ο φόβος Θεού. Συνεπώς, ή προσβολή της ιεράς συμφωνίας του γάμου με την βιο-ιατρική τεχνολογία αποτελεί αθέτηση του ισλαμικού νόμου.

Δεν είναι τυχαίο ότι στις περιπτώσεις στειρών ζευγαριών μουσουλμάνοι θεολόγοι παραπέμπουν στους άτεκνους προφήτες Ζαχαρία και Άβραάμ (Σούρα 19: 2-7 και 21:89-90), προβάλλοντας την άποψη ότι ή πατρότητα θα πρέπει να αναζητείται με νόμιμο τρόπο και να αναγνωρίζεται ότι μόνο ο Θεός την ελέγχει:

«Σούρα 42: 49-50, Στον Άλλάχ ανήκει η εξουσία του ουρανού και της γης. Αυτός δημιουργεί ό,τι επιθυμεί, αυτός παρέχει τη γυναίκα σ' όποιον θέλει και παρέχει τον άνδρα σ' όποια επιθυμεί». [...]

Συμπερασματικά, η ισλαμική θεώρηση του γάμου, της τεκνογονίας αλλά και της εμβρυολογίας δεν φαίνεται να εμποδίζει την εφαρμογή της ομόλογης τεχνητής σπερματέγχυσης και εξωσωματικής γονιμοποίησης στους άτεκνους συζύγους. Από τη μελέτη των σχετικών κειμένων, τα διλήμματα επικεντρώνονται στην ανθρώπινη ιατρική επέμβαση σε χώρους και θεσμούς παραδοσιακούς, όπως η αναπαραγωγή στο γάμο, και συνδέονται με την εφαρμογή του ισλαμικού νόμου και την ανάπτυξη ιατρικής δεοντολογίας και ηθικής.

Φανάρας, Β. (2001). Η θεώρηση της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής υπό το πρίσμα ετεροδόξων χριστιανικών ομολογιών και άλλων μονοθεϊστικών θρησκειών. *Θεολογία*, ΟΒ' (72) (τ. 2), σσ. 663-682, στο <http://www.ecclesia.gr/greek/press/theologia/index.asp>

- Εναλλακτικά:

«Ομαδοσυνεργασία – Μελέτη περίπτωσης»

1. Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή. Θεολογική Θεώρηση

Στ. Θεολογική Θεώρηση

Ἡ ἱατρικὴ ἄποψη ὅτι μέχρι τὴν 14ῃ ἡμέρα ἀπὸ τῆς γονιμοποίησης εἶναι δυνατὴ καὶ μὴ ἀνήθικη ἢ χρησιμοποίηση τοῦ ἐμβρύου γιὰ ἔρευνες καὶ πειράματα, βρῖσκει τὴν ὀρθόδοξη χριστιανικὴ ἠθικὴ ἀντίθετη, γιὰ εὐνόητους λόγους, καθὼς τὰ ἀνθρώπινα ἔμβρυα δὲν ἀπολαμβάνουν τὰ δικαιώματα πού ἔχουν οἱ ἀνθρώπινες ὑπάρξεις, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς σύλληψης. Ἡ ἴδια ἀντίθεση ἐμφανίζεται ὅταν τὸ ἔμβρυο ἀντιμετωπίζεται ὡς πιθανὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο «potential human person» καὶ ὄχι ὡς ἄνθρωπος μὲ αἰώνια προοπτικὴ. «Στὶς μέρες μας τὸ ἀνθρώπινο σῶμα προσεγγίζεται ἀπὸ τὴν ἱατρικὴ μὲ ἓνα μηχανιστικὸ τρόπο. Ἡ προσοχὴ μόνο στο ἀνθρώπινο σῶμα, ἀγνοώντας τὴν ψυχοσωματικὴ ὁλότητα συνιστᾷ μίαν ἀνθρωπολογία ξένη ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ. Ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ εἶναι προσηλωμένη στό ἀνθρώπινο πρόσωπο.

Ὁ σεβασμὸς στό ἀνθρώπινο πρόσωπο προϋποθέτει τὸ σεβασμὸ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης καὶ τὴν ἀπουσία ὑλιστικῶν πρακτικῶν». Ὁ σκεπτικισμὸς λοιπὸν δὲν ὀφείλεται σε μίαν μόνιμα ἀρνητικὴ ἢ συντηρητικὴ στάση, ἀλλὰ στὴν ἀναζήτηση τοῦ θελήματος τῆς Θεοῦ, στό σεβασμὸ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ τῆς ἱερότητας τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης.

Στοὺς ὀρθόδοξους χριστιανούς παρέχεται ἡ δυνατότητα τῆς σπουδῆς στὴ βιβλικὴ καὶ πατερικὴ παράδοση, γιὰ τὴ διατύπωση καὶ βίωση θέσεων γιὰ τὰ καινοφανῆ προβλήματα. Ἡ ἐπιχειρηματολογία τοῦ ὀρθόδοξου χριστιανοῦ ἐπικεντρώνεται στό status τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου καὶ τὴν ἠθικὴ του ὑπόσταση.

Τὴν ὑπαρξη τοῦ ζωντανοῦ Θεοῦ Λόγου λίγες ἡμέρες μετὰ τὴ σύλληψη, ἀναγγέλλει το κατὰ ἕξι μῆνες μεγαλύτερο ἔμβρυο, ὁ Τίμιος Πρόδρομος, στὴ συνάντηση πού εἶχε ἢ Θεοτόκος μὲ τὴν ἐγκυμονοῦσα Ἐλισάβετ. Μετὰ τον καθιερωμένο ἀσπασμὸ, τὸ βρέφος «ἐσκήρτησεν» στὴν κοιλία τῆς Ἐλισάβετ, ὁ ὁποία ἐπλήσθη μὲ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ εἶπε: «εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου». Διαφαίνεται λοιπὸν ἡ ψυχοσωματικὴ ἐνότητα τοῦ σεσαρκωμένου Λόγου ὡς ἐμβρύου καὶ προσώπου στὴ μήτρα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καθὼς τὸ ἄλλο ἔμβρυο, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος σκιρτᾷ στὴν κοιλία τῆς μητέρας του καὶ ἢ Ἐλισάβετ ἀποκαλύπτει ἐν ἀγίῳ Πνεύματι τὴν ἐγκυμοσύνη καὶ τὸν εὐλογημένο καρπὸ τῆς Παρθένου Μαρίας.

Ὁ ὕμνογράφος τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου γράφει στὴν Α' Στάση: «Ἄγγελος Πρωτοστάτης οὐρανόθεν ἐπέμφη εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῳ το Χαῖρε καὶ σύν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ σωματούμενόν σε θεωρῶν, Κύριε...» Τὰ λόγια αὐτὰ ὑποδηλώνουν τὴν ταυτόχρονη σύλληψη τοῦ Θεοῦ Λόγου στὴ μήτρα τῆς Θεοτόκου. Ἀλλὰ καὶ τὸ τροπᾶριο τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ («Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον») τονίζει τὸ χρονικὸ σημεῖο καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς σωτηρίας ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς σύλληψης τοῦ Θεοανθρώπου Ἰησοῦ. Ἡ ἀναφορὰ στὴν ψυχοσωματικὴ ἐνότητα τοῦ Θεοῦ Λόγου στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴ σύλληψη, καθιστᾷ τὴν ὀρθόδοξη θεολογία ἀπόλυτη ἀπέναντι στὴν ὄντολογικὴ στιγμή τῆς ἐμψυχώσεως τοῦ ἐμβρύου καὶ στόν ἀπαιτούμενο σεβασμὸ ὡς ἀνθρώπινο πρόσωπο ἀπ' αὐτὸ το χρονικὸ σημεῖο.

Σημαντικὰ πατερικὰ χωρία ἀναφέρονται στὴ μυστηριακὴ στιγμή τῆς ταυτόχρονης ἐμψύχωσης τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος κατὰ τὴν σύλληψη καὶ ἀναμφίβολα ὅσα γράφθηκαν γιὰ τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ ἐπικυρώθηκαν ἀπὸ τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀποτελοῦν καὶ τὴν πίστη τοῦ ὀρθόδοξου πληρώματος. Οἱ ἑορτασμοὶ ἀπὸ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς

Θεοτόκου στις 25 Μαρτίου, τῆς συλλήψεως τῆς Ἁγίας Ἄννης (γιά τή Θεοτόκο) στις 9 Δεκεμβρίου, τῆς συλλήψεως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ὑπό τῆς Ἐλισάβετ στις 23 Σεπτεμβρίου, δηλώνουν ξεκάθαρα ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ζωή ἀρχίζει ἀπό τό σημεῖο αὐτό και ὄχι ἀργότερα, ὅταν δηλαδή τό ἔμβρυο γίνεται ὄρατό, ὅπως πιστεύουν ὀρισμένοι.

Z. Συμπεράσματα

Ἡ καταστροφή τῶν πλεοναζόντων ἐμβρύων στή διαδικασία τῆς ὑποβοηθούμενης ἀναπαραγωγῆς συνιστᾷ τό μεῖζον ἠθικό πρόβλημα γιά τήν ἀποδοχή τῆς πρακτικῆς ἀπό τή χριστιανική ἠθική. Ὡστόσο, οἱ μέθοδοι τῆς ὑποβοηθούμενης ἀναπαραγωγῆς εἶναι δυνατόν νά υἱοθετοῦνται κατά τήν ποιμαντική ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος στειρότητας και ἀτεκνίας, ὅταν στήν ἐξωσωματική γονιμοποίηση χρησιμοποιεῖται μόνο τό ἀναπαραγωγικό ὑλικό τῶν συζύγων και δέν δημιουργοῦνται ὑπεράριθμα ἔμβρυα.

Συνοπτικά ἀναφέρουμε τίς θέσεις και ἀπόψεις πού παρουσιάστηκαν:

α) Τά ἠθικά προβλήματα τῆς ὑποβοηθούμενης ἀναπαραγωγῆς γιά τήν ὀρθόδοξη προσέγγιση τοῦ θέματος δέν συνίστανται στον ἀποχωρισμό τῆς συζυγικῆς πράξης ἀπό τήν ἀναπαραγωγική ἢ στήν ὑποκατάστασή της στό ἐργαστήριο, ἀλλά ἐπικεντρώνονται στην καταστροφή και στό μή σεβασμό τῆς ἀνθρώπινης ἐμβρυϊκῆς ζωῆς ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς σύλληψης και κορυφώνονται μέ τήν καταστροφή τῶν ὑπεραρίθμων δημιουργημένων ἐξωσωματικά ἐμβρύων.

β) Ἡ ὑποβοηθούμενη ἀναπαραγωγή εἶναι δυνατόν νά υἱοθετεῖται, ὅταν χρησιμοποιεῖται μόνον τό ἀναπαραγωγικό ὑλικό τῶν συζύγων και εἰδικότερα στήν ἐξωσωματική γονιμοποίηση δέν δημιουργοῦνται ὑπεράριθμα ἔμβρυα, πού συνήθως καταστρέφονται μετά ἀπό μία μακρά περίοδο κατάψυξης.

γ) Ἀντίθετα ἡ χρήση σπέρματος δότη ἢ ὡαρίου δότριας δημιουργεῖ ἀνυπέρβλητα ἠθικά προβλήματα στήν ἀποδοχή τῶν μεθόδων τεχνητῆς ἐτερόλογης σπερματέγχυσης ἢ ἐτερόλογης ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησης. Ἐπιπλέον, ὅταν τά προβλήματα κυοφορίας τῆς συζύγου καλεῖται νά λύσει ἡ δανεική-παρένθετη μητέρα, τότε ἡ ἀποδοχή τῶν μεθόδων δέν εἶναι δυνατή.

δ) Ἡ ἐφαρμογή τῆς ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησης στόν πειραματισμό και στίς ἔρευνες στά ἔμβρυα σημαντικά ἠθικά προβλήματα.

ε) Ὑπογραμμίζεται ἡ προτεραιότητα τοῦ συμφέροντος τοῦ παιδιοῦ σέ σχέση μέ ἐκεῖνο τῆς ἀνάγκης ἀποκτήσεως τέκνων ἀπό στείρους γονεῖς. Ἡ ἀπαιτούμενη κοινωνική ἔρευνα γιά τό συμφέρον τοῦ υἱοθετούμενου κατά τή διαδικασία τῆς υἱοθεσίας συνηγορεῖ στην ἄποψη αὐτή. Ἀνάλογη ἀντιμετώπιση θά πρέπει νά ἐμφανίζεται και στήν ὑποβοηθούμενη ἀναπαραγωγή γιά νά μήν παρατηροῦνται φαινόμενα γέννησης τέκνων ἀπό γονεῖς προχωρημένης ἡλικίας.

στ) Ἡ ἀναζήτηση πνευματικότερων ἀπαντήσεων και θεωρήσεων ἀπό τούς ἀσθενεῖς και ἀπό τούς ἱατρούς-ἐπιστήμονες θα πρέπει νά ἀποτελεῖ κύριο μέλημα, καθώς αὐτοῖ καθορίζουν οὐσιαστικά τό πλαίσιο τῆς ἐπίτευξης τοῦ ἐπιθυμητοῦ στόχου στό ἱατρικό ἐργαστήριο. Στήν ἀναζήτηση λύσεων και ἀπαντήσεων δεν θά πρέπει νά ἀγνοεῖται τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἠθική σκέψη πού ἀπορρέει ἀπό τήν ἐν Χριστῷ ζωή εἶναι δυναμική και ἡ ἐρμηνεία τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ ἔργο προσευχῆς, προσωπικοῦ ἀγῶνα και πνευματικῆς ἀναζήτησης.

Φανάρας, Β. (2011). «Υποβοηθούμενη ἀναπαραγωγή. Θεολογική θεώρηση». Στο περιοδ. *Πνευματική Διακονία* (Ι. Μητροπόλεως Κωνσταντίας - Ἀμμοχώστου), ἐτ.4^ο (2011), τ. 10, σ. 16-18.

Πηγή: <http://www.imconstantias.org.cy/attachments/download/41/Pneumatiki%20Diakonia%2010o.pdf>

Αναπλασιώνοντας: **«Σύνταξη επιστολής»**

1. Σχετικά με τις εκτρώσεις

"Οι άνθρωποι δεν είναι πράγματα. Η ζωή τους δεν πρέπει να θυσιάζεται ενάντια στη θέλησή τους, ακόμη και για χάρη αγαθών σκοπών, όπως η διάσωση της ζωής άλλων ανθρώπων. Ο λόγος που οι άνθρωποι δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως πράγματα ή να χρησιμοποιούνται ως μέσα για ένα σκοπό είναι ότι είναι απαραβίαστοι. Πρόκειται, για να δανειστούμε τη γλώσσα του Καντ, για σκοπούς καθεαυτούς, άξιους σεβασμού. Σε ποιο σημείο αποκτούμε αυτόν το χαρακτήρα του απαραβίαστου; Πότε καθίσταται άξια σεβασμού η ανθρώπινη ζωή; Η απάντηση δεν μπορεί να εξαρτάται από την ηλικία ή το στάδιο ανάπτυξης μιας συγκεκριμένης ανθρώπινης ζωής. Τα βρέφη είναι σαφώς απαραβίαστα και πολλοί λίγοι άνθρωποι θα ανέχονταν την αφαίρεση οργάνων για μεταμόσχευση ακόμη κι από ένα έμβρυο. Κάθε ανθρώπινο ον -καθένας από μας- άρχισε τη ζωή του ως έμβρυο. Αν οι ζωές μας είναι άξιες σεβασμού και άρα απαραβίαστες, απλώς και μόνο χάρη στην ανθρωπότητά μας, θα ήταν λάθος να θεωρήσουμε ότι σε κάποια νεότερη ηλικία ή προηγούμενο στάδιο ανάπτυξης δεν ήμασταν άξιοι σεβασμού. Όσο δεν μπορούμε να υποδείξουμε μια αποφασιστική στιγμή στο πέρασμα από τη σύλληψη στη γέννηση που να σηματοδοτεί την ανάδυση του ανθρώπινου προσώπου, πρέπει να θεωρούμε ότι τα έμβρυα διαθέτουν το ίδιο στοιχείο του απαραβίαστου με τους πλήρως ανεπτυγμένους ανθρώπους".

Sandel, M. (2011). *Ενάντια στην τελειότητα: η ηθική στην εποχή της Γενετικής Μηχανικής*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

- Εναλλακτικά:

«Στοχασμός για ερωτήματα»

1. Αρχές ορθόδοξης ανθρωπολογίας

- Ο Θεός είναι (γενικά) δημιουργός και χορηγός τῆς ζωῆς, καί τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς.
- Ὁ ἄνθρωπος συμμετέχει καί συνεργεῖ στή δημιουργία ἐνεργοποιώντας τό «κατ' εἰκόνα» καί μέ τήν τεκνογονία.
- Ἡ τεκνογονία στόν ἄνθρωπο εἶναι χαρισματική λειτουργία. Ὁ ἄνθρωπος, δημιουργημένος κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἔχει προορισμό νά γίνει Θεός κατὰ Χάριν, νά ἐνεργοποιήσῃ τό κατ' εἰκόνα σέ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ. Ἡ τεκνογονία, δηλαδή, δέν εἶναι μόνο μία βιολογική ἀναπαραγωγή, ἕνας ἀπλός πολλαπλασιασμός τοῦ εἴδους (πρᾶγμα πολύ σπουδαῖο καί σημαντικό κι αὐτό). Ἡ τεκνογονία σκοπεύει δυναμικά στήν υἱοθεσία τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό Θεό.
- Σέ περίπτωση ἀδυναμίας τοῦ ἀνθρώπου νά τεκνοποιήσῃ, ἔχουμε πολλές φορές προσφυγή στό Θεό γιά νά θεραπεύσῃ αὐτή τήν ἔλλειψη. Ἔτσι ἔχουμε τεκνοποιῖα ἀπό στεῖρα ζεύγη μέ τήν ἐπέμβαση τῆς Χάρης τοῦ Θεοῦ.
- Παρ' ὅλη τήν ἰδιαίτερη ἀγάπη καί μέριμνα τοῦ Θεοῦ γιά τό γάμο τῶν ἀνθρώπων, τήν οἰκογένεια καί τά παιδιά φανερώνεται στήν ἀγία Γραφή καί ἰδιαίτερα στήν

Καινή Διαθήκη μιά υπέρβαση τῶν φυσικῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν ἐν ὄψει τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστός ἀναφέρεται ἐπανειλημμένως στή δημιουργία τῆς νέας οἰκογένειας, πού ἔχει τό Θεό ὡς Πατέρα καί μέλη της ὅσους ποιοῦν τό θέλημά Του.

Σταυρόπουλος, Αλ. «Βιοηθική και Ορθόδοξος Εκκλησία»,
λήμμα στην Enciclopedia di Bioetica e Scienza giuridica

Πηγή: http://conferences.ionio.gr/mrbe2014/download.php?f=ams_bioethics_orthodox_church.pdf

Αξιολογώντας

- Εναλλακτικά:

«Σχολιασμός επιχειρημάτων»

ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ επί της ηθικής της Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής (11.1.2006) Ειδική Συνοδική Επιτροπή Βιοηθικής της Εκκλησίας της Ελλάδος	Οι απόψεις μου
Προβλήματα έξωσωματικής γονιμοποίησης 37) [...] οί σύγχρονες τεχνικές έξωσωματικής γονιμοποίησης ἐνέχουν ἠθικές καί πνευματικές παραμέτρους τέτοιες πού ἐπιβάλλουν στήν Ἐκκλησία μία ἐπιφυλακτικότητα, ἡ ὁποία στηρίζεται στά ἑξῆς τέσσερα σημεῖα: α) Ἡ σύλληψη τοῦ ἀνθρώπου μέ τίς σύγχρονες τεχνικές εἶναι ἀσεξουαλική, μέ τήν ἔννοια ὅτι εἶναι γυμνή ἀπό τήν ιερότητα, ἀσφάλεια καί βεβαιότητα τῆς συζυγικῆς συνευρέσεως. Ὁ ἄνθρωπος πλέον δέν γεννᾶται φυσιολογικά, ἀλλά «κατασκευάζεται» τεχνητά. β) Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἔμβρυα καί τὸ σπέρμα, τὰ ὠάρια πολὺ δύσκολα καταψύχονται. Γι' αὐτὸ καί οἱ συνήθεις πρακτικές διευκολύνουν τήν μαζική προκλητὴ ἐξαγωγή ὠαρίων, ἡ γονιμοποίηση τῶν ὁποίων ὀδηγεῖ στό πρό-βλημα τῶν πλεοναζόντων καί κατεψυγμένων ἐμβρύων. γ) Τὸ γεγονός ὅτι ἡ γονιμοποίηση γίνεται ἐκτὸς τοῦ μητρικοῦ σώματος καί ἀπουσία τῶν γονέων δημιουργεῖ ἀπεριόριστες ἐπιλογές μὴ φυσικῶν καί ἠθικῶς ὑπόπτων γονιμοποιήσεων μέ ὅσα αὐτὲς συναφῆ προβλήματα συνεπάγονται. δ) Ἡ ἐξωσωματικὴ γονιμοποίηση δίνει τεράστιες δυνατότητες προεμφυτευτικῆς γενετικῆς ἐπεξεργασίας καί παρεμβάσεως μέ ἀνυπολόγιστες συνέπειες. 38) Ἡ ἀσεξουαλικὴ σύλληψη ἀπογυμνώνει τήν στιγμή τῆς ψυχοσωματικῆς ἀρχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τήν	

ατμόσφαιρα τῆς ἔντονης συζυγικῆς ἀγάπης καὶ ὀλοκληρωτικῆς ψυχοσωματικῆς ἐνώσεώς τους. Ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ ὀρίζει ὁ κάθε ἄνθρωπος νὰ γεννᾶται ἀπὸ ἔκρηξη ἀγάπης καὶ ὄχι μόνον ἀπὸ μηχανικὴ ἔνωση γενετικῶν κυττάρων (γαμετῶν). Τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει «τὸ εἶναι δεδανεισμένον» δὲν ἔναρμονίζεται μὲ τὴν ἀπαίτησή του νὰ προσδιορίζει ὁ ἴδιος τὸν τρόπο τῆς ἀρχῆς τοῦ εἶναι του· νὰ ἀποσπᾶ τὴν δημιουργία τῆς ὑπάρξεώς του ἀπὸ τὴν ἀγαπητικὴ σχέση τῶν γονέων καὶ νὰ τὴν μεθοδεύει σὲ ἰατρικὰ ἐργαστήρια μὲ προσωπικὲς προτιμήσεις καὶ ἐπιλογές.

39) Ἡ ἀμεση συνέπεια τῆς ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησης εἶναι ἡ δημιουργία **«πλεοναζόντων ἐμβρύων»**. Ἡ Ἐκκλησία ἀρνεῖται τὸν ὄρο αὐτόν, γιατί δὲν μπορεῖ νὰ δεχθεῖ ὅτι ὑπάρχουν περισσευούμενοι ἄνθρωποι, τὴν τύχη τῶν ὁποίων μάλιστα καθορίζουν κάποιοι τρίτοι. Ὁ κάθε ἄνθρωπος -καὶ συνεπῶς τὸ κάθε ἔμβρυο- ἔχει τὴν μοναδικότητα τοῦ προσώπου, τὴν ἱερότητα τῆς ἀνεπανάληπτης εἰκόνας τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς κοινωνίας τῶν ὑπολοίπων μαζί του.

40) Τὰ ἀτυχῶς ἀποκαλούμενα «πλεονάζοντα ἔμβρυα» διατηροῦνται **ἐν καταψύξει** εἴτε πρὸς μελλοντικὴ χρῆση ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς γονεῖς, εἴτε πρὸς δανεισμὸ σὲ ἄλλους «γονεῖς», εἴτε γιὰ ἐπιτέλεση ἐπ' αὐτῶν πειραμάτων εἴτε γιὰ νὰ ἀποτελέσουν ἐργαστήρια ὀργανογενέσεως γιὰ τὴν κάλυψη μεταμοσχευτικῶν ἀναγκῶν εἴτε τέλος γιὰ νὰ καταστραφοῦν. Τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ βέβαια ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἐπευλογῆσει. Ἐπίσης ἔμβρυα αὐτονομημένα ἀπὸ τὴν διαδικασία τῆς κυοφορίας παραμένουν γιὰ τὴν Ὀρθόδοξη ἀνθρωπολογία καὶ θεολογία ἀδικαιολόγητα. Κάθε ἔμβρυο ἀποτελεῖ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ποὺ πρέπει νὰ τῆς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία τῆς πρὸς Αὐτὸν ὁμοιώσεως.

41) Ἡ **κατάψυξη τῶν ἐμβρύων** ὁμως συνδυάζεται καὶ μὲ ἄλλα ἀξεπέραστα προβλήματα. Γιὰ παράδειγμα, πόσο χρόνο εἶναι θεμιτὸ νὰ διατηροῦνται ἔμβρυα στὴν κατάψυξη καὶ τί θὰ γίνεи στὴν περίπτωσι ποὺ λόγῳ διαζυγίου ἢ θανάτου ἢ κάποιας ἄλλης αἰτίας οἱ γονεῖς δὲν τὰ ἀναζητήσουν; Εἶναι καλύτερο αὐτὰ νὰ καταστραφοῦν ἢ νὰ δωρηθοῦν σὲ κάποιο ἄλλο ζευγάρι; καὶ ποιός εἶναι ὁ ἀρμόδιος νὰ διαλέξει ἀνάμεσα σὲ δυὸ κακὰ τὸ μὴ χεῖρον;

42) Ἡ ἐξωσωματικὴ γονιμοποίηση παρέχει καινοφανεῖς δυνατότητες μὲ ἀπροσδιόριστες ἠθικὲς καὶ κοινωνικὲς συνέπειες. Ἔτσι γιὰ πρώτη φορὰ

έμφανίζονται στο προσκήνιο οι ιδέες της **δωρεάς σπέρματος και ώαρίου**, όπως επίσης και η προσφυγή στις αναπαραγωγικές δυνατότητες **τρίτης γυναίκας** ως πρακτικώς έφικτές. Κάτι τέτοιο μπορεί να οδηγήσει στο φαινόμενο έξασθένησης ή και άμφισβήτησης της σχέσης γονέως-παιδιοῦ ή μη ίσοδύναμης σχέσης τῶν δύο γονέων με τὸ παιδί - άφοῦ ὁ ἕνας ἐκ τῶν γονέων εἶναι φυσικὸς γονέας καὶ ὁ ἄλλος ἐπέχει θέσιν πατριοῦ ἢ μητριαῖς- ἢ παρεμβολῆς τῆς φέρουσας μητέρας³ στὴν ἱερὴ σχέση τῶν γενετικῶν γονέων με τὸ παιδί, στὴν δημιουργία ἀδελφῶν άγνώστων μεταξύ τους, στὸν κίνδυνο άγνώστων αίμομεικτικῶν σχέσεων κ.ά. Κάθε μορφή έτερόλογης γονιμοποίησης στὴν οὐσία προκαλεῖ ὑποβιβασμὸ τῆς έννοίας τῆς μητρότητος καὶ τῆς πατρότητος καί, ἐπειδὴ παρεμβάλλει τρίτο πρόσωπο στὴν ἱερὴ διαδικασία τῆς ανθρώπινης αναπαραγωγῆς - καὶ συνεπῶς τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου -, ἡ Ἐκκλησία δέν θά έπρεπε νὰ τὴν υιοθετήσει.

43) Στὴν περίπτωση κατὰ τὴν ὁποία μόνον ὁ ἕνας ἐκ τῶν συζύγων συμβάλλει βιολογικὰ στὴν γέννηση τοῦ παιδιοῦ, ἡ περίπτωση ὁμοιάζει με αὐτὴν τῆς υιοθεσίας, ἀλλὰ διαφέρει κατὰ τὸ ὅτι ὁ ἕνας ἐκ τῶν γονέων εἶναι φυσικὸς γονέας καὶ ὁ ἄλλος ἐπέχει θέσιν πατριοῦ ἢ μητριαῖς. Ἐντίθετα, ἡ περίπτωση δανεισμοῦ έμβρύου φαίνεται νὰ ὁμοιάζει με αὐτὴν τῆς κλασικῆς υιοθεσίας.

44) Στὶς περιπτώσεις ποὺ γιὰ αὔξηση τῶν πιθανοτήτων έπιτυχίας έπιτελεῖται μεταφορὰ περισσοτέρων έμβρύων συχνὰ έμφανίζεται τὸ ένδεχόμενο **πολλαπλῆς κύησης**. Ἡ προτεινόμενη στὶς περιπτώσεις αὐτὲς «έπιλεκτικὴ μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν έμβρύων» πρὸς έπιτυχία τῆς κυοφορίας στὴν οὐσία άποτελεῖ καταστροφὴ ζώντων έμβρύων ποὺ με κανένα τρόπο ἡ Ἐκκλησία δέν θά μπορούσε νὰ άποδεχθεῖ.

45) Ἡ **έτερόλογη γονιμοποίηση** ένιοτε παραλληλίζεται με τὴν μοιχεία, διαφέρει ὅμως ἀπὸ αὐτὴν κατὰ τὸ ὅτι δέν προῦποθέτει έξωσυζυγικὴ έρωτικὴ σχέση, πράγμα ποὺ άποτελεῖ καὶ τὴν κύρια αἰτία τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς μοιχείας ὡς άμαρτίας καὶ ἠθικῆς έκτροπῆς. Γιὰ τὸν λόγο αὐτόν, ἡ Ἐκκλησία θά έπρεπε νὰ διατηρήσει μὲν τὶς έπιφυλάξεις της ὡς πρὸς τὴν έτερόλογη γονιμοποίηση, νὰ άποφύγει ὅμως τὴν έπιτίμησή της ὡς μοιχείας.

46) Ἡ δυνατότητα κυοφορίας ἀπὸ **φέρουσα ἢ ὑποκατάστατη μητέρα** μπορεί μὲν νὰ ἔχει τὴν θετικὴ της πλευρὰ κατὰ τὸ ὅτι έξυπηρετεῖται ἔτσι έν άγάπη ἢ κυοφορία, ἐπειδὴ ὅμως ὁ άναπτυσσόμενος σύνδεσμος

μέ το έμβρυο κατά την κύηση είναι ουσιαστικό και αναπόσπαστο μέρος όχι μόνο της μητρότητος αλλά και της έμβρυϊκής ανάπτυξης, ή μόν συνέχιση της σχέσεως φέρουσας μητέρας-παιδιοῦ άδικεί τούς γενετικούς γονείς, ή δέ διακοπή της άδικεί και την φέρουσα μητέρα, πρό πάντων δέ άδικεί τó παιδί. Για τόν λόγο αυτόν, κυρίως όμως έπειδή έτσι διασαλεύεται ή οικογενειακή συνοχή, ή Έκκλησία δυσκολεύεται νά έπευλογήσει μιá τέτοια έκτροπή από την φυσιο-λογική όδό.

47) Η έξωσωματική γονιμοποίηση δίνει την δυνατότητα τεκνοποίησης και στις **άγαμες μητέρες**. Τό γεγονός όμως αυτό πρέπει νά άπορριφθεϊ διότι άφ' ένός μόν έξυπνοεί γέννηση έκτός γάμου, άφ' έτέρου δέ άδικεί τó παιδί κατά τó ότι προγραμματίζει την δίχως πατέρα ανάπτυξη του.

Στήν ίδια κατηγορία και λογική θα μπορούσε κανείς νά έντάξει και τις περιπτώσεις γονιμοποίησης με σπέρμα άποθανόντος συζύγου ή κυοφορίας κατεψυγμένου έμβρύου μετά τόν θάνατο τοῦ συζύγου.

48) Άνάλογα ισχύουν και για την τεκνοποίηση **ύπερηλικών μητέρων**. Οι συλλήψεις τέτοιου τύπου έπικεντρώνονται στην φίλαυτη έπιθυμία της μητέρας νά άποκτήσει παιδί, οί προϋποθέσεις συμπαραστάσεως στην ανάπτυξη τοῦ όποιου από την ίδια την φύση είναι περιορισμένες. Τό παιδί αυτό θα προσφέρει μόν την χαρά της γεννήσεώς του στους γονείς του, τó ίδιο όμως θα έχει πολύ περιορισμένες πιθανότητες νά άπολαύσει την φυσική παρουσία και καμμία την νεανική άκμή τών γονέων του. Οι ίδιοι οί φυσικοί νόμοι προσδιορίζουν τις παραμέτρους ανάπτυξης ένός ανθρώπου. Η τεκνοποίηση ύπερηλικών μητέρων άποτελεϊ έγωιστικό μυωπικό θέλημα και άδικεί τó νεογέννητο παιδί.

49) Η παρεμβατική γονιμοποίηση δίνει δυνατότητα τεκνοποίησης και σε **ζεύγη όμοφυλοφίλων**. Η Έκκλησία θα πρέπει με κάθε τρόπο νά άντιταχθεϊ σε κάτι τέτοιο, διότι άποτελεϊ όχι άπλώς φυσική άνωμαλία αλλά ήθική διαστροφή με βέβαιες καταστροφικές ψυχολογικές συνέπειες στο παιδί και άνυπολόγιστες στην κοινωνία.